

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 262/2010-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. novembra 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza o sťažnosti E. K., B., zastúpenej JUDr. J. S., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 627/2008 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 C 249/1998), za účasti Okresného súdu Pezinok, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo E. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 627/2008 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 C 249/1998) p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Pezinok prikazuje, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 5 C 627/2008 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. E. K. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Pezinok je povinný uhradiť E. K. trovy právneho zastúpenia v sume 303,30 € (slovom tristotri eur a tridsať centov) na účet Advokátskej kancelárie R., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. apríla 2010 doručená s'ťažnosť E. K., B. (ďalej len „s'ťažovateľka“), zastúpenej JUDr. J. S., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 627/2008 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 C 249/1998) o návrhu na zrušenie a vyrovnanie podielového spoluvlastníctva.

S'ťažovateľka v s'ťažnosti opisuje priebeh konania pred okresným súdom od podania návrhu na začatie konania 9. marca 1998 a okrem iného v nej uvádza:

«Dňa 01. 04. 1998 Okresný súd Pezinok vyzval podľa § 43 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte len „O. s. p.“), s'ťažovateľku na doplnenie svojho návrhu zo dňa 09. 03. 1998.

Na túto výzvu sťažovateľka odpovedala súdu listom zo dňa 27. 04. 1998, v ktorom upresnila svoj návrh... a tiež predložila súdu listinné dôkazy, na doloženie ktorých ju súd vyzýval.

Následne zaslal dňa 01. 06. 1998 Okresný súd Pezinok sťažovateľke predvolanie na pojednávanie na deň 07. 07. 1998 a spolu s ním jej bola zaslaná výzva na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 27.378,- Sk a prípis o doloženie originálu listu vlastníctva č. 5313 spolu s dokladom o vlastníctve.

K prípisu zo dňa 01. 06. 1998 sa navrhovateľka vyjadrila listom zo dňa 05. 08. 1998, v ktorom zároveň požiadala súd o určenie výšky súdneho poplatku so skutočnou hodnotou majetku a zároveň požiadala o jeho zníženie. V prílohe tohto listu zaslala navrhovateľka aj listinné dôkazy, o doloženie ktorých ju súd žiadal.

Nakoľko súd dňa 27. 08. 1998 oznámil sťažovateľke odročenie pojednávania na deň 21. 09. 1998, podala navrhovateľka nasledujúci deň 28. 09. 1998 na Okresný súd Pezinok žiadosť o vydanie predbežného opatrenia, z dôvodu, že sa vzťahy medzi podielovými spoluvlastníkmi zhoršovali.

19. 04. 1999 Okresný súd Pezinok vydal v tejto právnej veci Uznesenie, ktorým ustanovil za nového znalca Ing. L. B., samotným návrhom na vydanie predbežného opatrenia sa však nezaoberal a to ani napriek zlým vzťahom medzi podielovými spoluvlastníkmi, ktoré navrhovateľka vo svojom návrhu opísala.

Nakoľko sa vzťahy medzi podielovými spoluvlastníkmi vyostrovali, naliehala navrhovateľka na vydanie predbežného opatrenia, ktorým by súd zakázal odporcovi v 2. rade vstupovať na časť pozemku parc. 6070/1 a č. 6070/2 a zároveň aby mu uložil povinnosť zdržať sa akéhokoľvek konania (nakladania) s vecami patriacimi navrhovateľke. Z toho dôvodu doplnila navrhovateľka svoj pôvodný návrh na vydanie predbežného opatrenia novými návrhmi zo dňa 12. 11. 1998 a 22. 04. 1999.

Okresný súd Pezinok až na základe tejto urgencyie zo strany navrhovateľky vyhovel vyššie uvedenému návrhu na vydanie predbežného opatrenia a dňa 18. 05. 1999 vydal Uznesenie, ktorým zakázal odporcovi v 2. rade nakladať s vecami umiestnenými na parcele č. 6070/1 a č. 6070/2.

Proti tomuto Uzneseniu podal odporca v 2. rade dňa 25. 06. 1999 odvolanie, o ktorom mal rozhodnúť Krajský súd v Bratislave.

Nakoľko súd v danej veci opätovne dlhšiu dobu nekonal, požiadala sťažovateľka listom zo dňa 18. 10. 1999 Okresný súd Pezinok o zaslanie informácie ohľadne priebehu konania. Sťažovateľka v tomto liste poukázala aj na skutočnosť, že síce poplatok preddavku za vykonanie znaleckého dokazovania uhradila už 30. 04. 1999, no napriek tomu nebolo vykonané ani len zameranie pozemku znalcom. ...

O odvolaní odporcu v 2. rade rozhodol Krajský súd v Bratislave Uznesením, č. k. 15 Co 434/99 až dňa 07. 02. 2000, pričom týmto rozhodnutím zmenil Uznesenie Okresného súdu Pezinok a rozhodol o zamietnutí vydania predbežného opatrenia.

Až rok po tom, ako Krajský súd rozhodol o odvolaní odporcu v 2. rade, zaslal Okresný súd v Pezinku účastníkom konania Uznesenie, ktorým však iba upravil preddavok záloh zložených na znalecké dokazovanie.

Listom zo dňa 10. 09. 2001 oznámil súdom menovaný znalec účastníkom konania termín uskutočnenia obhliadky nehnuteľnosti a vykonania meračských prác, za účelom vypracovania znaleckého posudku. Prvé zameranie predmetnej nehnuteľnosti sa teda konalo až 2 roky po tom, ako bol súdom na tento účel vymenovaný znalec.

Ďalšie pojednávanie v danej veci, v poradí druhé, vytýčil Okresný súd Pezinok na deň 20. 03. 2002, teda o štyri roky potom, ako prebehlo prvé pojednávanie. Toto pojednávanie bolo súdom následne odročené na neurčito. Zároveň súd vydal dňa 04. 04. 2002 Uznesenie, ktorým rozhodol o nepripustení nového účastníka do konania na strane odporcu.

O dva roky neskôr, dňa 08. 12. 2004, vydal súd Uznesenie, ktorým ustanovil nového znalca z odboru geodézie a kartografie, aby v lehote jedného mesiaca vypracoval doplnenie znaleckého posudku č. 10033-9/99, zo dňa 15. 11. 2001. Následne súd vyzval účastníkov konania aby doložili preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

Znalec, ktorého súd ustanovil Uznesením zo dňa 08. 12. 2004, vytýčil listom zo dňa 02. 04. 2006 termín na zameranie nového rozdelenia nehnuteľností, a to na 22. 04. 2006, a teda až o dva roky na to, ako bol súdom ustanovený za znalca v danej veci. Termín zamerania pozemku sa následne uskutočnil až 23. 08. 2006 a to z dôvodu neposkytnutia potrebnej súčinnosti zo strany odporcu v 2. rade.

Okresný súd Pezinok následne až o rok neskôr, dňa 26. 04. 2007 vydal Uznesenie, ktorým priznal znalcovi z odboru geodézie a kartografie znalečné.

K vypracovaniu dodatku znaleckého posudku sa následne vyjadrili všetci účastníci konania.

Posledným úkonom, ktorý bol v danej veci uskutočnený zo strany Okresného súdu Pezinok, bolo zaslanie výzvy na zaujatie stanoviska k vyjadreniam odporcov zo dňa 08. 12. 2009.

Od tohto posledného úkonu až ku dnešnému dňu Okresný súd Pezinok neurobil žiadny ďalší úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka počas súdneho konania nachádzala.»

Ďalej sťažovateľka vo svojej sťažnosti uvádza:

„Počas obdobia odo dňa podania návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva sťažovateľkou dňa 09. 03. 1998 až do dnešného dňa uplynulo už 12 rokov, súd vytýčil v tejto právnej veci pojednávanie celkovo 3-krát, pričom posledné pojednávanie sa konalo dňa 20. 03. 2002. Toto bolo následne odročené súdom na neurčito konštatujúc, že vo veci bude potrebné vykonať nové znalecké dokazovanie – dodatok k pôvodnému znaleckému posudku. Nového znalca v danej právnej veci však súd ustanovil až Uznesením zo dňa 08. 12. 2004, a teda dva roky od odročenia posledného pojednávania.

Ďalším obdobím, počas ktorého bol Okresný súd Pezinok nečinný bez toho, že by to bolo odôvodnené existenciou zákonnej prekážky v postupe konania, je obdobie od 08. 12. 2004, kedy Okresný súd vydal uznesenie, ktorým ustanovil znalca z odboru geodézia kartografie, ktorý mal v lehote jedného mesiaca vypracovať doplnenie znaleckého posudku č. 10033-9/99, až do 26. 04. 2007, kedy súd vydal Uznesenie, ktorým priznal znalcovi znalečné za vykonané doplnenie pôvodného znaleckého posudku.

V ďalšom časovom období, t. j. od tohto jednoduchého úkonu vydania Uznesenia zo dňa 26. 04. 2007 až do 08. 12. 2009, nebol v danej veci bez akéhokoľvek právneho dôvodu vykonaný zo strany Okresného súdu Pezinok žiadny úkon, ktorý by smeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa. ...

K uvedenej nečinnosti, a teda k prietahom v konaní teda nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov konania, ale výlučne v dôsledku postupu súdu.“

Sťažovateľka vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Konaním Okresného súdu Pezinok vo veci vedenej pod sp. zn.: 5C 249/98 bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, vyhláseného pod č. 209/1992 Zb.. Porušovateľovi sa prikazuje, aby vec prejednal bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 5.000,-€, ktoré je Okresný súd Pezinok povinný sťažovateľovi vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia nálezu.

Porušovateľ je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 303,30 €, zahŕňajúce odmenu za dva úkony právnych služieb: prevzatie a príprava veci, písomné podanie sťažnosti (jeden úkon právnych služieb á 120,23 € bez DPH) a náhradu režijných paušálnych výdavkov za dva úkony, to všetko na účet právneho zástupcu žalobcu č. 4050079501/3100, vedený vo V., a.s., a to dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky na neverejnom zasadnutí senátu podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), a keďže nezistil dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde uznesením č. k. IV. ÚS 262/2010-12 z 26. augusta 2010 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 28. septembra 2010 predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ho vyzval, aby sa vyjadril aj k sťažnosti a jej prijatiu na ďalšie konanie.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti (Spr. 3372/2010 z 13. októbra 2010) doručenom ústavnému súdu 18. októbra 2010 okrem iného uviedol:

«Predmetná vec napadla na „starý“ Okresný súd Pezinok dňa 10. 03. 1998. Po zmene zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky sa stal ku dňu 01. 01. 2005 miestne príslušným na prejednanie uvedenej právnej veci Okresný súd Bratislava III. Ďalšou zmenou zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov SR sa ku dňu 01. 01. 2008 stal miestne príslušným na prejednanie uvedenej právnej veci novozriadený Okresný súd Pezinok. Ako predseda novozriadeného Okresného súdu Pezinok sa nemôžem vyjadrovať ku postupu „starého“ Okresného súdu Pezinok a Okresného súdu Bratislava III. Podľa môjho názoru novozriadený Okresný súd Pezinok nemôže niesť ani zodpovednosť za prípadné prietahy v konaní, ktoré mohli vzniknúť na vyššie uvedených súdoch.

Ku dňu 01. 01. 2008 prešlo prechodom výkonu súdnictva na Okresný súd Pezinok odovzdávajúcich súdov Okresného súdu Bratislava III a Okresného súdu Bratislava II približne 20.000 právnych vecí. K uvedenému dátumu však na Okresnom súde Pezinok pracovali len štyria sudcovia, z toho boli dve sudkyne dlhodobo choré. Aj keď personálna obsadenosť súdu nemôže byť na ujmu účastníkom konania, z objektívnych dôvodov, ktoré neboli spôsobené ani sudcami Okresného súdu Pezinok, ani jeho vtedajším vedením, nebolo možné všetky právne veci riešiť v zákonom stanovených lehotách.

Právny zástupca navrhovateľky ešte v roku 2007 navrhol, aby bol vo veci uzavretý súdny zmier. Po vykonaní procesných úkonov novozriadeným Okresným súdom Pezinok bol právny zástupca navrhovateľky vyzvaný, aby návrh na uzavretie súdneho zmieru vypracoval a do súdneho spisu doložil tak, aby bol vykonateľný. Návrh súdneho zmieru bol po jeho doručení bezodkladne doručovaný odporcom, ktorí sa k nemu mali vyjadriť.

Podaním doručeným na súd dňa 25. 01. 2010 právny zástupca navrhovateľky upravil text návrhu súdneho zmieru, ktorý bol následne doručený súdom odporcom. Po vyjadrení odporcov zákonná sudkyňa vo veci bezodkladne stanovila termín pojednávania, na ktorom právny zástupca navrhovateľky žiadal o poskytnutie časového priestoru na ďalší procesný postup. Zákonná sudkyňa poskytla účastníkom konania, po ich vzájomnej dohode, šesťmesačnú lehotu na prípadné mimosúdne doriešenie sporu. Uvedená lehota uplynie dňa 20. 10. 2010. Je nepochopiteľné, že právny zástupca navrhovateľky podal na Ústavný súd Slovenskej republiky sťažnosť na prietahy v konaní dňa 12. 04. 2010 a následne, na

pojednávani dňa 20. 04. 2010 požiadal o poskytnutie lehoty na mimosúdne vyriešenie sporu.

Po zmene Rozvrhu práce Okresného súdu Pezinok bola uvedená právna vec pridelená novej zákonnej sudkyňi, ktorá po uplynutí lehoty poskytnutej účastníkom konania na mimosúdne vyriešenie sporu, vo veci bezodkladne stanoví termín pojednávania.

Podotýkam, že od posledného pojednávania, teda od 20. 04. 2010 boli účastníci konania v konaní samotnom nečinní.»

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení súhlasil s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania vo veci tejto sťažnosti.

Právny zástupca sťažovateľky vo svojej odpovedi na výzvu doručenej ústavnému súdu 8. novembra 2010 uviedol, že k vyjadreniu okresného súdu poznamenáva, že „sťažovateľkine práva nemôžu byť ukracované v dôsledku zmien miestnej príslušnosti všeobecných súdov“. Súčasne ústavnému súdu oznámil, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o tomto návrhu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha aj vyslovenia porušenia svojho práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho

záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota účastníka konania neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu i sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS/272/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho

konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Zo skutočností uvedených sťažovateľkou a okresným súdom ani z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil nijakú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej zložitosti veci. Ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Pokiaľ ide o faktickú zložitost' veci, je potrebné poukázať na to, že dokazovanie vyžadovalo zhromaždenie viacerých listinných dôkazov, resp. vypracovanie znaleckého posudku, nemožno však hovoriť o takej zložitosti veci, ktorou by bolo možné odôvodniť neprimerane dlhý čas konania súdu prvého stupňa bez prijatia rozhodnutia vo veci samej.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by mali byť pripísané na ťarchu sťažovateľky, ktorá je v tomto spore žalobkyňou, v súvislosti s priet'ahmi v konaní (jej jediná neúčast' na prvom nariadenom pojednávaní bola ospravedlnená).

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že pri svojom rozhodnutí zohľadnil celé konanie vedené na prvom stupni, t. j. konanie pôvodne vedené pod sp. zn. 5 C 249/1998, konanie vedené pod sp. zn. 5 C 627/2008, kde bola vec vrátená z dôvodu reorganizácie súdov s účinnosťou od 1. januára 2008, ako aj konanie na Okresnom súde Bratislava III, na ktorom bolo konanie vedené v období od 1. januára 2005 do 1. januára 2008 pod sp. zn. PK-5 C 249/98, kde sa vec nachádza z dôvodu reorganizácie súdov zrealizovanej od 1. januára 2005.

Z predloženého spisu okresného súdu sp. zn. 5 C 627/2008 (pôvodne sp. zn. 5 C 249/1998) ústavný súd zistil, že sťažovateľka podala 9. marca 1998 návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva okresnému súdu.

Okresný súd v pôvodne vedenej veci pod sp. zn. 5 C 249/1998 vyzval 1. apríla 1998 sťažovateľku na doplnenie jej návrhu. Sťažovateľka listom z 27. apríla 1998 doplnila svoj návrh a predložila okresnému súdu aj požadované listinné dôkazy.

Okresný súd ďalej nariadil pojednávanie na 7. júl 1998, ktoré bolo odročené na 16. september 1998. Sťažovateľka dodatočne ospravedlnila svoju neúčasť na tomto pojednávaní (ospravedlnenie bolo doručené okresnému súdu 17. júla 1998) z dôvodu úmrtia jej matky v predvečer pojednávania.

Na pojednávaní uskutočnenom 21. septembra 1998 sa zúčastnili všetci účastníci okrem P. T. (ďalej len „odporca v 2. rade“). Sťažovateľka navrhla nariadiť ohliadku a vykonať znalecké dokazovanie. Znalecké dokazovanie navrhli vykonať aj zástupca odporcu v 1. rade a zástupca odporcu v 2. rade. Okresný súd odročil pojednávanie vo veci na 28. október 1998.

Sťažovateľka podala 27. septembra 1998 okresnému súdu návrh (doručený tomuto súdu 28. septembra 1998) na vydanie predbežného opatrenia, ktoré odporcovi v 2. rade zakáže vstup na časť sporného pozemku a uloží mu povinnosť zdržať sa akéhokoľvek konania zasahujúceho do vlastníckeho práva sťažovateľky k veciam na uvedenej časti pozemku.

Okresný súd si na pojednávaní uskutočnenom 28. októbra 1998 vypočul stanoviská účastníkov konania a rozhodol o tom, že vo veci sťažovateľky sa nariadi znalecké dokazovanie a že sa 3. novembra 1998 vykoná ohliadka nehnuteľnosti.

Okresný súd uznesením č. k. 5 C 249/1998-26 z 30. novembra 1998 ustanovil vo veci sťažovateľky znalca. Znalec 15. decembra 1998 oznámil okresnému súdu, že 14. decembra 1998 ukončil znaleckú činnosť a nemôže vypracovať znalecký posudok.

Okresný súd ďalej uznesením č. k. 5 C 249/1998-31 z 19. apríla 1999 zmenil uznesenie z 30. novembra 1998 vo výrokovej časti a ustanovil nového znalca z odboru geodézie a kartografie.

Okresný súd rozhodol uznesením č. k. 5 C 249/1998-40 z 18. mája 1999 o návrhu sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia tak, že odporcovi v 2. rade zakázal nakladať s vecami umiestnenými na parcele až do právoplatného skončenia sporu vedeného pod uvedenou spisovou značkou, pričom vo zvyšku návrh sťažovateľky zamietol. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu sa odporca v 2. rade odvolal 25. júna 1999.

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) ako odvolací súd zmenil uznesením č. k. 15 Co 434/1999-56 z 23. decembra 1999 uznesenie okresného súdu v napadnutej časti tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Uvedené uznesenie bolo 7. februára 2000 doručené okresnému súdu.

Sťažovateľka 21. júna 2000 požiadala okresný súd o nariadenie pojednávania v jej veci s poukázaním na to, že ostatné pojednávanie sa konalo 21. septembra 1998.

Okresný súd zaslal 12. apríla 2001 účastníkom konania uznesenie o úprave preddavkov záloh na vykonanie znaleckého dokazovania. Súdny znalec predložil 21. novembra 2001 okresnému súdu znalecký posudok č. 10033-9/99 z 15. novembra 2001, ako aj vyúčtovanie znaleckej odmeny.

Okresný súd uznesením č. k. 5 C 249/1998-89 z 29. januára 2002 uložil účastníkom konania zložiť ďalší preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Proti tomuto uzneseniu sa odvolali odporcovia v 1. a 2. rade.

Okresný súd nariadil a uskutočnil pojednávanie vo veci 20. marca 2002, ktoré odročil na neurčito s tým, že spis v danej veci predloží krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní odporcov proti uloženiu povinnosti zaplatiť preddavok.

Okresný súd ďalej rozhodol uznesením č. k. 5 C 249/1998-111 zo 4. apríla 2002 o návrhu odporcu v 2. rade na pristúpenie do konania jeho manželky na strane odporcov tak, že manželku odporcu v 2. rade nepripustil do konania ako účastníčku tohto konania.

Uznesením č. k. 5 C 249/1998-115 z 18. februára 2003 okresný súd priznal odmenu znalcovi a uznesením č. k. 5 C 249/1998-124 z 8. decembra 2004 uložil ustanovenému znalcovi, aby v lehote jedného mesiaca od doručenia uznesenia vypracoval doplnenie znaleckého posudku. Okresný súd 13. decembra 2004 vyzval účastníkov, aby zložili preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

Od 1. januára 2005 sa stal miestne príslušným súdom vo veci vedenej pod sp. zn. 5 C 249/1998 Okresný súd Bratislava III, na ktorom sa konanie ďalej viedlo pod sp. zn. PK-5 C 249/1998. Okresný súd Bratislava III následne zisťoval, či boli uhradené preddavky súdnemu znalcovi a 25. augusta 2005 súdnemu znalcovi zaslal súdny spis. Súdny znalec 6. októbra 2005 potvrdil Okresnému súdu Bratislava III prevzatie spisu. Okresný súd Bratislava III 3. februára 2006 urgoval súdneho znalca, ktorý 15. marca 2006 urgoval úhradu preddavkov na znalecké dokazovanie.

Odporcovia v 1. a 2. rade doručili 28. apríla 2006 Okresnému súdu Bratislava III návrh na vylúčenie súdneho znalca, ktorý vykonával 15. apríla 2006 nové zameranie pozemkov. Súdny znalec 3. mája 2006 vrátil spisový materiál Okresnému súdu Bratislava III s čiastočne vypracovaným geometrickým plánom a požiadal ho o zrušenie povinnosti prepracovania geometrického plánu.

Okresný súd Bratislava III uznesením sp. zn. 5 C 249/1998 (bez čísla listu, pozn.) z 19. mája 2006 rozhodol, že namietaný znalec nie je vylúčený z úkonov znaleckého dokazovania.

Súdny znalec po opätovnom prevzatí spisu zaslal 12. decembra 2006 Okresnému súdu Bratislava III dodatok k znaleckému posudku č. 10033-9/1999 vypracovaný na základe vykonaného nového vytýčenia vlastníckych hraníc jednotlivých parciel.

Súdny znalec 27. marca 2007 urgoval odmenu na Okresnom súde Bratislava III. Okresný súd Bratislava III rozhodol o priznaní odmeny súdnemu znalcovi uznesením č. k. 5 C 249/1998-160 z 26. apríla 2007. V priebehu júla 2007 sa sťažovateľka i odporcovia v 1. a 2. rade vyjadrili k dodatku k znaleckému posudku.

Od 1. januára 2008 sa stal opäť miestne príslušným súdom vo veci vedenej pod sp. zn PK-5 C 249/1998 okresný súd. Okresný súd 18. marca 2008 v rámci zmeny rozvrhu práce pridelil spis pod novou sp. zn. 5 C 627/2008 zákonnému sudcovi P. R.

Zo spisu ústavný súd zistil, že sťažovateľka podala 22. apríla 2009 návrh na súdny zmier, ku ktorému sa odporcovia vyjadrili v júli 2009. Sťažovateľka svoj návrh na uzavretie súdneho zmiere upravila a 29. marca 2010 doručila okresnému súdu. Pojednávanie, ktoré bolo nariadené na 20. apríl 2010 a ktoré sa uskutočnilo za účasti všetkých účastníkov, okresný súd odročil na neurčito a spis uložil na šesť mesiacov s tým, že ak nedôjde k mimosúdnej dohode, nariadi nový termín pojednávania. Na základe zistenia ústavného súdu z 24. novembra 2010 po márnom uplynutí šesťmesačnej lehoty nový termín nariadenia pojednávania do uvedeného dátumu nebol.

Ústavný súd uvádza, že v súvislosti s hodnotením postupu okresného súdu nemohol akceptovať argumenty uvedené vo vyjadrení okresného súdu z 11. novembra 2008 o tom, že *„Ku dňu 01. 01. 2008 prešlo prechodom výkonu súdnictva na Okresný súd Pezinok odovzdávajúcich súdov Okresného súdu Bratislava III a Okresného súdu Bratislava II približne 20.000 právnych vecí. K uvedenému dátumu však na Okresnom súde Pezinok pracovali len štyria sudcovia, z toho boli dve sudkyne dlhodobo choré. Aj keď personálna obsadenosť súdu nemôže byť na ujmu účastníkom konania, z objektívnych dôvodov, ktoré neboli spôsobené ani sudcami Okresného súdu Pezinok, ani jeho vtedajším vedením, nebolo možné všetky právne veci riešiť v zákonom ustanovených lehotách.“*

Ústavný súd už vo svojej predchádzajúcej judikatúre uviedol, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadala o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní (napr. IV. ÚS 43/06, IV. ÚS 73/07).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd konštatuje, že okresný súd vo veci vedenej pod sp. zn. 5 C 627/2008 (pôvodne vedenej pod sp. zn. 5 C 249/1998) doteraz uskutočnil štyri pojednávania (21. septembra 1998, 28. októbra 1998, 20. marca 2002 a napokon 20. apríla 2010) a v konaní dosiaľ (po viac ako 12 rokoch od začatia konania) neprijal nijaké rozhodnutie vo veci samej.

Ústavný súd vychádzajúc z uvedeného a so zreteľom na doterajší priebeh napadnutého konania, ktoré dosiaľ nebolo právoplatne skončené ani po dvanásť a pol roku od jeho začatia, zistil, že okresný súd z tejto doby vykazuje viaceré obdobia nečinnosti, a to

- od 7. februára 2000 do 12. apríla 2001, t. j. jeden rok a dva mesiace,
- od 4. apríla 2002 do 8. decembra 2004 (s výnimkou jedného uznesenia o odmene znalcovi z 18. februára 2003), t. j. dva roky a osem mesiacov,
- od 8. decembra 2004, keď okresný súd uložil súdnemu znalcovi vypracovať doplnenie znaleckého posudku do jedného mesiaca, ktoré súdny znalec predložil až 27. apríla 2007 pričom ani jeden súd, ktorý vo veci konal ako prvostupňový súd (až na

urgenciu Okresného súdu Bratislava III z 15. marca 2006) neurobil žiadne procesné opatrenie na jeho získanie, t. j. vo veci sa nekonalo od uvedenej urgencie jeden rok a jeden mesiac,

- od 26. apríla 2007 až do 8. decembra 2009, t. j. dva roky a sedem mesiacov.

Ústavný súd uzavrel, že v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 5 C 627/2008 (predtým pod sp. zn. PK-5 C 249/1998 a pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 C 249/1998) došlo predovšetkým nečinnosťou v trvaní takmer sedem a pol roka k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 627/2008 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 C 249/1998) konal bez zbytočných priet'ahov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia, pretože „navodením právnej neistoty zo strany súdu bola obmedzená možnosť sťažovateľky užívať svoj spoluvlastnícky podiel na predmetnej nehnuteľnosti, čím došlo k obmedzeniu jej vlastníckych práv... len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 Ústavy a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru, nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku... ktoré podľa zásad spravodlivosti... považuje za primerané v sume 5.000,- €“.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 5 C 627/2008 (pôvodne vedeného pod sp. zn. 5 C 249/1998) – viac ako dvanásť a pol roka – a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu (správanie sťažovateľky) a to, že konanie vo veci sťažovateľky nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sťažovateľke požadovanú sumu 5 000 € ako primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľke, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. J. S. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2009, ktorá bola 721,40 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti a jej doplnenie) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 240,46 € (za dva úkony právnej služby) a 2 x 7,21 € režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Úhrada vrátane dane z pridanej hodnoty bola priznaná v celkovej sume 303,30 €.

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2010